

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΕΡΑΤΩ ΠΑΝΤΕΛΗ**

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Η ισότιμη συμμετοχή των προσφύγων στην εκπαιδευτική διαδικασία κρίνεται αναγκαία

- για την ομαλή ανάπτυξη των παιδιών.
- για την αποφυγή του αναλφαβητισμού, του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας.
- για την έγκαιρη εκμάθηση βασικών δεξιοτήτων: ανάγνωση, γραφή, κατανόηση κειμένου, αριθμητική.
- για την καλλιέργεια της ανεκτικότητας, την καταπολέμηση του ρατσισμού, τον εκδημοκρατισμό της κοινωνίας μέσω της συμμετοχής τους στην κοινωνικοπολιτική ζωή.

2^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Στην 1η παράγραφο αναφέρεται η έννοια του «κλασικού» αναλφαβητισμού που συνδέεται με τη φτώχεια και τις προκαταλήψεις, ενώ στη 2η παράγραφο επισημαίνεται η σύγχρονη διάστασή του, ο ψηφιακός αναλφαβητισμός. Οι δύο παράγραφοι έχουν νοηματική συνάφεια στη βάση της έννοιας του αναλφαβητισμού, γι' αυτό δίνονται και σχετικοί ορισμοί.

3^ο υποερώτημα (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

οξύ= έντονο, μεγάλο

ανθούν = αναπτύσσονται, κυριαρχούν

όγκο = σύνολο, πληθώρα

ροών = κινήσεων

πλουραλιστική = πολυφωνική, πολυδιάστατη.

ΘΕΜΑ 2

Προσφώνηση: Φίλες και φίλοι,

Πρόλογος

(Αφόρμηση) Εξαιρετικά εύστοχη ήταν η πρωτοβουλία του σχολείου μας να διοργανώσει μία ημερίδα για ένα φαινόμενο που πλήττει τις σύγχρονες κοινωνίες, τον ψηφιακό

αναλφαβητισμό. **(Δεδομένο)** Πράγματι φαντάζει παράδοξο σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από την έκρηξη τεχνολογικών γνώσεων να υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι αποκλείονται από αυτές και περιθωριοποιούνται. **(Ζητούμενα)** Είναι κρίσιμο να διερευνηθούν οι αιτίες του φαινομένου για την ουσιαστικότερη κατανόησή του, καθώς και οι συνέπειές του για τους ηλεκτρονικά αναλφάβητους.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Ζητούμενο 1 Αίτια ψηφιακού αναλφαβητισμού

→ Πληροφορίες κειμένου:

- ✓ σύνδεση ανάμεσα στον αναλφαβητισμό και τις χώρες με οξύ πρόβλημα φτώχειας
- ✓ ισχυρή σχέση του αναλφαβητισμού και των προκαταλήψεων
- ✓ άτομα που λόγω κοινωνικών ή οικονομικών παραγόντων δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο
- ✓ ηλικιωμένοι που λόγω του χάσματος με γενιές που εκπαιδεύτηκαν στις νέες τεχνολογίες, δεν έτυχαν της αντίστοιχης εκπαίδευσης

→ Συμπληρωματικά επιχειρήματα:

- ✓ Κοινωνικά προβλήματα κι ανισότητες (παιδιά μειονοτήτων ή μεταναστών κ.λπ.)
- ✓ Το χάσμα ανάμεσα στην επαρχία και στα αστικά κέντρα (έλλειψη τεχνολογικής υποδομής, καθηγητών πληροφορικής κ.λπ.)
- ✓ Νοοτροπία φόβου κι επιφυλακτικότητας απέναντι στις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις
- ✓ Αδιαφορία της πολιτείας για την κατάρτιση προγραμμάτων ψηφιακής επιμόρφωσης

Ζητούμενο 2: Συνέπειες ψηφιακού αναλφαβητισμού για το άτομο

→ Πληροφορίες κειμένου:

- ✓ το άτομο αποκλείεται από έναν όγκο δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες στην επικοινωνία, την πληροφόρηση και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες.
- ✓ ελλοχεύει ο κίνδυνος οι μαθητές που προέρχονται από μετανάστες να μείνουν αναλφάβητοι.
- ✓ κοινωνικός αποκλεισμός.

→ Συμπληρωματικά επιχειρήματα:

- ✓ Η έλλειψη ψηφιακής γνώσης αποκλείει το άτομο από την άμεση πρόσβαση, διευθέτηση και διαχείριση πλήθους πληροφοριών.
- ✓ Ο σύγχρονος εργασιακός χώρος απαιτεί αλληλεπίδραση σε ψηφιακή βάση συνεπώς τα ψηφιακά αναλφάβητα άτομα αποκλείονται από ένα μεγάλο μέρος της αγοράς εργασίας.
- ✓ Σε μία κοινωνία που στηρίζεται στην ψηφιακή γνώση το άτομο νιώθει περιθωριοποιημένο και εξαρτώμενο από άλλους.

- ✓ Ο ψηφιακά αναλφάβητος αντιμετωπίζει δυσκολία στην διευθέτηση υποθέσεων του που αφορούν τη σχέση του με το δημόσιο, εφόσον πλέον ο κρατικός οργανισμός έχει ψηφιοποιηθεί.

Επίλογος

Από όλα τα παραπάνω εύλογα μπορούμε όλοι μας να συνάγουμε το συμπέρασμα ότι ο ψηφιακός αναλφαβητισμός είναι ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα της σύγχρονης εποχής. Την εμφάνισή του ευνοούν οι επικρατούσες αντιλήψεις και τα φαινόμενα παθογένειας των σημερινών κοινωνιών. Με ατομική και συλλογική προσπάθεια όμως μπορούμε να το περιορίσουμε και να χτίσουμε σύγχρονες κοινωνίες ψηφιακής πληροφορίας για όλους!

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

ΘΕΜΑ 3

1^ο υποερώτημα

Στο απόσπασμα γίνεται συχνά χρήση της προστακτικής έγκλισης. Η μητέρα προσπαθεί να δώσει συμβουλές στην κόρη της την Άννα για την πορεία της ζωής της και τις προτεραιότητες που πρέπει να θέσει στο μέλλον. Η Άννα δεν φαίνεται να έχει στο μυαλό της τον γάμο, όπως είθισται στην εποχή εκείνη (αρχές 20^{ου} αιώνα). Αρνήθηκε χωρίς κανέναν ενδοιασμό την πρόταση του ξαδέλφου της Ειρήνης, μορφωμένου και πλούσιου. Η μαμά της, λοιπόν, απηυδυσμένη από την επιμονή της κόρης της να μορφωθεί αντί να παντρευτεί με ύφος έντονα συμβουλευτικό, παραινετικό και οικείο την προτρέπει να παντρευτεί έστω έναν άνθρωπο της σειράς της.

2^ο υποερώτημα

Με τη χρήση του β' προσώπου και του ρητορικού ερωτήματος επιτυγχάνεται αμεσότητα, παραστατικότητα και ζωντάνια και προσδίδεται στην αφήγηση χαρακτήρας διαλόγου. Η μητέρα εκφράζει όλα όσα θέλει να καταλάβει η Άννα μέσα από τη μόρφωση και ολοκληρώνει με την πιο σημαντική ανησυχία της Άννας, πώς δηλαδή μπορεί να βοηθήσει. Η μητέρα μοιάζει να απευθύνεται στον αναγνώστη ή να αποκαλύπτει την αποστροφή της Άννας στον εαυτό της. Το ύφος που διαμορφώνεται είναι οικείο και συναισθηματικά φορτισμένο. Η χρήση του β' προσώπου σε συνδυασμό με τη χρήση του ρητορικού ερωτήματος καθιστά το ύφος του κειμένου πιο οικείο και θέτει τον αναγνώστη ενώπιον ενός προβληματισμού.

ΘΕΜΑ 4 (ενδεικτική απάντηση του ΙΕΠ)

Βασικά σημεία του κειμένου στα οποία θα στηριχθεί η απάντηση:

- *Τη μόρφωση την ήθελε, για να μπορέσει να ικανοποιήσει τα ερωτηματικά που είχε μέσα της.*
- *Αμέτη-μουαμέτη τόβαλε να μορφωθεί, για να καταλάβει τι γίνεται στο γύρο της. Γιατί να υπάρχει τέτοια ανισότητα, τέτοια σκληρότητα, τέτοια απανθρωπιά. Ποιος φταίει;*

Και τι κάνει επιτέλους αυτός ο πανάγαθος Πλάστης που στέκεται και σεργιανά αυτή την ασυναρτησία που δημιούργησε; Και τι μπορείς να κάνεις για να βοηθήσεις σε τίποτα;

- Στις αρχές του 20ου αιώνα (1920) η μόρφωση δεν ήταν δεδομένη για μια γυναίκα, αφού κύριος στόχος ήταν ένας καλός γάμος.

Η Άννα επιθυμεί να μορφωθεί:

- για να απαντήσει στα ερωτηματικά που τη βασανίζουν
- για να ερμηνεύσει τον κόσμο γύρω της
- για να κατανοήσει τους λόγους που επικρατεί η ανισότητα και η απανθρωπιά
- για να ξεπεράσει τις προλήψεις και τις προκαταλήψεις της εποχής της
- για να μπορέσει να αναλάβει δράση και να βοηθήσει τους γύρω της

Παρατηρήσεις:

- Ζητείται η τεκμηρίωση με στοιχεία του κειμένου (είτε με τη μορφή παράφρασης είτε με παράθεση χωρίων).
- Θετικά αξιολογείται η εστίαση του μαθητή/τριας σε κειμενικούς δείκτες.

